

Samling af Afgørelser

Sag C-300/20

Bund Naturschutz in Bayern e.V.
mod
Landkreis Rosenheim

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Bundesverwaltungsgericht)

Domstolens dom (Store Afdeling) af 22. februar 2022

»Præjudiciel forelæggelse – miljø – direktiv 2001/42/EF – vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet – artikel 2, litra a) – begrebet »planer og programmer« – artikel 3, stk. 2, litra a) – retsakter, der udarbejdes for visse sektorer, og som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til de projekter, der er omhandlet i bilag I og II til direktiv 2011/92/EU – artikel 3, stk. 4 – retsakter, som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter – bekendtgørelse om beskyttelse af landskabet vedtaget af en lokal myndighed«

1. *Miljø – vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet – direktiv 2001/42 – plan og program – begreb – national foranstaltning, der har til formål at beskytte natur og landskab, og som er vedtaget af en lokal myndighed – omfattet – den pågældende foranstaltnings generelle og abstrakte karakter – ingen betydning [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42, art. 2, litra a)]*

(jf. præmis 35-41)

2. *Miljø – vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet – direktiv 2001/42 – anvendelsesområde – planer og programmer, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet – sektorer, der er omhandlet i bilag I og II til direktiv 2011/92 – national foranstaltning, der har til formål at beskytte natur og landskab, og som indeholder bestemmelser, der vedrører aktiviteter inden for disse sektorer – omfattet – betingelser – retsakt, der fastlægger en betydningsfuld helhed af kriterier og fremgangsmåder for tilladelse og iværksættelse af projekter, som har væsentlig indvirkning på miljøet – foranstaltning, der fastsætter generelle forbud og krav om tilladelse uden at indføre tilstrækkeligt detaljerede bestemmelser om disse projekter – ikke omfattet [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42, art. 3, stk. 2, litra a), og direktiv 2011/92, bilag I og II]*

(jf. præmis 47-53 og 55-70 samt domskonkl. 1)

3. *Miljø – vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet – direktiv 2001/42 – anvendelsesområde – planer og programmer, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet – retsakter, som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter – begreb – retsakt, der fastlægger en betydningsfuld helhed af kriterier og fremgangsmåder for tilladelse og iværksættelse af projekter, som har væsentlig indvirkning på miljøet – national foranstaltning, der har til formål at beskytte natur og landskab, og som fastsætter generelle forbud og krav om tilladelse uden at indføre tilstrækkeligt detaljerede bestemmelser om disse projekter – ikke omfattet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42, art. 3, stk. 4)*

(jf. præmis 72-74 og domskonkl. 2)

Resumé

I 2013 vedtog Landkreis Rosenheim (forvaltningsdistrikt Rosenheim, Tyskland) en bekendtgørelse om et landskabsbeskyttelsesområde (herefter »landskabsbeskyttelsesbekendtgørelsen«)¹ uden forinden at have foretaget en miljøvurdering i henhold til direktiv 2001/42 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet². Landskabsbeskyttelsesbekendtgørelsen beskyttede et område på ca. 4 021 ha, som var ca. 650 ha mindre end det område, der var omfattet af de tidligere bekendtgørelser.

Miljøbeskyttelsesforeningen Bund Naturschutz in Bayern eV anfægtede denne bekendtgørelse ved Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (appeldomstolen i forvaltningsretlige sager i Bayern, Tyskland). Eftersom foreningens søgsmål blev afvist, iværksatte den revisionsanke til prøvelse af denne afgørelse ved Bundesverwaltungsgericht (forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager, Tyskland).

Denne domstol fandt, at landskabsbeskyttelsesbekendtgørelsen udgjorde en plan eller et program som omhandlet i direktiv 2001/42. Da den imidlertid var i tvivl om, hvorvidt Landkreis Rosenheim i henhold til dette direktiv var forpligtet til at foretage en miljøvurdering forud for vedtagelsen af den nævnte bekendtgørelse, besluttede den at forelægge dette spørgsmål for Domstolen i form af en anmodning om præjudiciel afgørelse.

I dommen præciserede Domstolen (Store Afdeling) begrebet planer og programmer, der skal underkastes en miljøvurdering i henhold til direktiv 2001/42.

Domstolens bemærkninger

Indledningsvis bemærkede Domstolen, at direktiv 2001/42 omfatter de planer og programmer, der dels udarbejdes eller vedtages af en national, regional eller lokal myndighed, dels kræves ifølge love og administrative bestemmelser.

Hvad angår den anden betingelse fremgår det af fast retspraksis, at planer og programmer, hvis vedtagelse er reguleret ved nationale love og administrative bestemmelser, som fastlægger, hvilke myndigheder der har beføjelse til at vedtage dem, samt proceduren for deres udarbejdelse, skal betragtes som »krævet« i henhold til og med henblik på anvendelsen af dette direktiv. En

¹ – Verordnung des Landkreises Rosenheim über das Landschaftsschutzgebiet »Inntal Süd« (Landkreis Rosenheims bekendtgørelse om landskabsbeskyttelsesområdet »Inntal Süd«).

² – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27.6.2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet (EFT 2001, L 197, s. 30).

foranstaltning skal således betragtes som »krævet«, når der i national ret findes et særligt retsgrundlag, der bemyndiger de kompetente myndigheder til at vedtage planen eller programmet, selv om denne vedtagelse ikke er obligatorisk.

Eftersom landskabsbeskyttelsesbekendtgørelsen var blevet vedtaget af en lokal myndighed på grundlag af en bestemmelse i tysk lovgivning, udgjorde den en plan eller et program som omhandlet i direktiv 2001/42. I denne henseende bemærkede Domstolen, at den generelle karakter af den nævnte bekendtgørelse, som indeholder generelle og abstrakte bestemmelser, der fastsætter generelle regler, ikke er til hinder for denne kvalificering. Den omstændighed, at en national retsakt har et vist abstraktionsniveau og forfølger et formål om omdannelse af et geografisk område, illustrerer nemlig dennes program- eller planmæssige dimension og er ikke til hinder for, at den er omfattet af begrebet »planer og programmer«.

Dernæst undersøgte Domstolen, om en national foranstaltning som landskabsbeskyttelsesbekendtgørelsen, der har til formål at beskytte natur og landskab, og som med henblik herpå fastsætter generelle forbud og krav om tilladelse, er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 3, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/42. Denne bestemmelse foreskriver en forpligtelse til at gennemføre en miljøvurdering for alle de planer og programmer, som opfylder de to kumulative betingelser.

For det første skal planerne og programmerne vedrøre en af de sektorer, der er omhandlet i artikel 3, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/42³. I det foreliggende tilfælde syntes den første betingelse efter Domstolens opfattelse at være opfyldt, hvilket det imidlertid tilkom den forelæggende ret at efterprøve.

I denne henseende præciserede Domstolen, at den omstændighed, at hovedformålet med en plan eller et program er miljøbeskyttelse, ikke udelukker, at planen eller programmet også kan vedrøre en af de sektorer, der er omhandlet i den nævnte bestemmelse. Selve kernen i de generelle foranstaltninger, der udarbejdes med henblik på beskyttelse af miljøet, er nemlig netop at regulere de menneskelige aktiviteter, der har væsentlig indvirkning på miljøet, dvs. bl.a. de aktiviteter, der henhører under de nævnte sektorer.

For det andet skal planerne eller programmerne fastlægge rammerne for fremtidige anlægstilladelser til de projekter, der er omhandlet i bilag I og II til direktiv 2011/92 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet⁴.

Dette krav skal anses for opfyldt, når en plan eller et program fastlægger en betydningsfuld helhed af kriterier og fremgangsmåder for tilladelse og iværksættelse af et eller flere af de projekter, der er omhandlet i bilag I og II til direktiv 2011/92, navnlig med hensyn til placering, art, størrelse og betingelser for drift af sådanne projekter eller ved tildeling af midler til disse projekter. Når en plan eller et program som landskabsbeskyttelsesbekendtgørelsen derimod blot fastsætter mål om beskyttelse af landskabet i generelle vendinger og kun foreskriver, at der skal indhentes tilladelse i forbindelse med aktiviteter eller projekter inden for beskyttelsesområdet, uden imidlertid at

³ – Dvs. landbrug, skovbrug, fiskeri, energi, industri, transport, affaldshåndtering, vandforvaltning, telekommunikation, turisme, fysisk planlægning og arealanvendelse.

⁴ – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13.12.2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (EUT 2012, L 26, s. 1), der erstattede Rådets direktiv 85/337/EØF af 27.6.1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (EFT 1985, L 175, s. 40).

fastsætte kriterier eller fremgangsmåder for tilladelse og iværksættelse af de nævnte projekter, er det oven for nævnte krav ikke opfyldt, selv om den omhandlede bekendtgørelse kan få en vis indflydelse på projekternes placering.

Henset til disse betragtninger konkluderede Domstolen, at landskabsbeskyttelsesbekendtgørelsen ikke udgjorde en plan eller et program, der skulle underkastes en miljøvurdering i henhold til artikel 3, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/42, for så vidt som den ikke fastsatte tilstrækkeligt detaljerede bestemmelser om indholdet, udarbejdelsen og iværksættelsen af de projekter, der er omhandlet i bilag I og II til direktiv 2011/92, hvilket det imidlertid tilkom den forelæggende ret at efterprøve.

Endelig fastslog Domstolen, at en national foranstaltning, der har til formål at beskytte natur og landskab, og som med henblik herpå fastsætter generelle forbud og krav om tilladelse uden at indføre tilstrækkeligt detaljerede bestemmelser om indholdet, udarbejdelsen og iværksættelsen af projekterne, heller ikke er omfattet af artikel 3, stk. 4, i direktiv 2001/42, hvorefter det tilkommer medlemsstaterne at afgøre, om planer og programmer, som ikke falder ind under denne artikels stk. 2, men som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, kan forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet.